

RMK puiduturustusstrateegia

RMK on riigitulundusasutus, mille üheks tegevusalaks on metsa kasutamine ja kasutusse andmine puidu saamiseks ja sellest tulu teenimiseks. Puiduturustusstrateegia on RMK puidu müügi korralduse alusdokument, millega sätestatakse puidu müügi põhimõtted.

Puiduturustusstrateegias lähtub RMK riigi poolt seatud eesmärkidest tagada Eesti puiduturu stabiilsus ja investeerimise atraktiivsus puidutööstusesse. RMK peab vajalikuks teenida riigile suurimat tulu müües puitu pika kasutuseaga ja keskkonnasõbralikke tooteid valmistavatele ning suurt lisandväärtust loovatele ettevõtjatele.

1. Õiguslik alus

- 1.1. Eesti metsapoliitikaga¹ on kokku lepitud, et puidutööstuse toetamise strateegiliseks eesmärgiks on tõsta puiduturu stabiilsust läbi pikaajaliste lepingute ning kindlustada turumehhanismide toimimine viisil, mis soodustab investeringuid puidu keskkonnasõbraliku töötlemise arendamisse. Puidu efektiivseks kasutamiseks tagatakse selle kompleksne ja sihtotstarbeline kasutamine, arendatakse puidutöötlemist vabariigis eesmärgiga eksportida puitu võimalikult kõrgelt vääristatuna.
- 1.2. RMK müüb metsamaterjali ja kasvava metsa raieõigust metsaseaduse ja Vabariigi Valitsuse määruse nõuete² kohaselt. Hakkpuidu müük toimub eelnimetatud õigusaktiga sätestatud menetlusreeglid järgides.
- 1.3. Kestvuslepingute alusel puidu müügi korralduse üksikasjalikumad põhimõtted nähakse ette RMK juhatuse poolt kinnitatud juhendi ja pakkumiste hindamise metoodikaga.

2. Puidu müügi üldpõhimõtted

- 2.1. Puidu müük on pakkujaid võrdselt kohtlev ja läbipaistev.
- 2.2. RMKga sõlmitavad lepingud on avalikud.
- 2.3. Teave müügiks pakutava puidu mahtude kohta on turuosalistele avalikult ligipääsetav ja ajakohane.

¹ Riigikogu 11.06.1997 a otsusega heaks kiidetud „Eesti metsapoliitika“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/73663>

² Vabariigi Valitsuse 04.01.2007 a määrus nr 1 „Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/12774134?leiaKehtiv>

- 2.4. Puidu müügi tingimustes ja kriteeriumides eristab³ RMK: a) olemasolevate tootmisüksustega ettevõtjaid, mis vajavad metsamaterjali olemasoleva tootmise töös hoidmiseks, ning b) uute tootmisüksustega ettevõtjaid, sh asutamisel ettevõtjaid, mis vajavad metsamaterjali uute toodete tootmiseks (edaspidi: uus tootmisüksus).
- 2.5. RMK tarnib puidu üldjuhul kliendi tarnekohta.

3. Ümarpuidu müük

3.1. Ümarpuidu⁴ müügi üldpõhimõtted.

- 3.1.1. RMK poolt varutud ümarpuitu müüakse kasumlikult võimalikult pikaajalisi tooteid valmistavatele ja lisandväärtust anda suutvatele ettevõtjatele, kasutades müügiviise, mis aitavad kaasa puiduturu stabiilsusele ning jätkuvale puidutööstusesse investeerimise atraktiivsusele.
- 3.1.2. RMK ümarpuidu hinnangulisest aastamahust müüakse kestvuslepingute alusel töötlejatele kuni 85% ja ülejäänud kogus teisi müügiviise kasutades. RMK võib sõltuvalt kohaliku töötlemise tasemest ja turu olukorrast müüa kestvuslepingute alusel rohkem kui 85% sortimendi liigi hinnangulisest aastamahust.
- 3.1.3. Ümarpuidu müügiks korraldatakse kestvuslepingute sõlmimiseks läbirääkimised üks kord aastas, teisi müügiviise kasutatakse vastavalt turusituatsioonile ja müügivajadusele.
- 3.1.4. Pakkujate hindamisel ning pakkujatele ümarpuidu koguste pakkumisel võtab RMK arvesse kaskaadkasutuse⁵ põhimõtet, mille kohaselt eelistab RMK puidu müügil vastavat liiki toormest kõrgeimat lisandväärtust loovat pakkujat. See tähendab näiteks, et paberipuitu energia tootmiseks, halgude, pelletite, puitbriketi, puusöe jmt toote valmistamiseks kasutatav pakkuja saab RMK-lt vastavat toorainet vaid juhul, kui puudub võimalus paberipuitu müüa kõrgemat lisandväärtust anda suutvale ettevõtjale, kelle valmistatava toote elukaar vastab IPCC metoodikale M2⁶.
- 3.1.5. RMK-l on õigus seada läbirääkimiste käigus täiendavaid objektiivselt hinnatavaid tingimusi, näiteks seoses keskkonnanahoiu ja kliimaeesmärkide täitmisega.
- 3.1.6. Ümarpuidu müügil kokkuleppehinnaga sõlmitakse kestvuslepingud üldjuhul tähtajaga 5 aastat. Müügi korraldaja võib sõlmida kestvuslepinguid tähtajaga üle 5 aasta juhul, kui see on objektiivsete, mittediskrimineerivate ja läbipaistvate tingimuste alusel vajalik Eesti ja/või Euroopa Liidu kliimaeesmärkide täitmiseks või puiduturu stabiilsuse tagamiseks.

3.2. Pakkuja peab vastama kõigile kolmele kvalifitseerimise üldnõudele:

³ Olemasolevaid ja loodavaid ettevõtjaid/tootmisüksusi eristatakse alates 01.01.2024.

⁴ Ümarpuit – palk, paberipuit ja küttepuit.

⁵ Kaskaadkasutus e astmeline kasutamine – puidu tõhus kasutamine, et see seoks rohkem CO2 ja suureneks puidu koguhulga kättesaadavus kõrgema lisandväärtusega toodete valmistamiseks.

⁶ Valitsuste vahelise kliimamuutuste paneeli IPCC 2014, 2013 muudetud täiendavad meetodid puittoodetes süsiniku seotuse määramiseks ja hea tava juhised, mis tulenevad Kyoto protokollist (peatükk 2.8.3.)

- 3.2.1. RMK ees võetud ostukohustuste täitmine viimase kahe aasta jooksul⁷;
- 3.2.2. asukohariigi ees maksuvõlgade ning RMK ees võlgnevuse puudumine;
- 3.2.3. soovivaaldu vastab müügiteates avaldatud nõuetele ja pakkuja on esitanud müügiteatega ning veebilehel www.rmke.ee avaldatud RMK metsamaterjali müügilepingu tüüptingimustega nõusoleku kohta kirjaliku kinnituse.
- 3.3. Palkide müügil kestvuslepingute alusel peab pakkuja vastama mõlemale kvalifitseerimise lisanõudele:
- 3.3.1. pakkuja töötajate keskmine brutokuupalk on võrdlusperioodil mitte väiksem kui 70% sama ajavahemiku keskmisest brutokuupalgast puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise, v.a. mööbli tootmise tegevusalal⁸;
- 3.3.2. pakkuja on leht- ja/või okaspuupalki ümber töötlev ettevõtja, kes väärindab puitu selliselt, et pakkuja Eestis asuvas tootmisüksuses valmiv toodang tõstab toorme väärtust ja kelle valmistatava toote elukaar vastab IPCC metoodikale M2 ning seeläbi aitab kaasa Eesti ja Euroopa Liidu kliimaeesmärkide saavutamisele, panustab keskkonna kaitsesse ning puidu kestlikku kasutamisse.
- 3.4. Paberipuidu müügil kestvuslepingute alusel peab pakkuja vastama mõlemale kvalifitseerimise lisanõudele:
- 3.4.1. pakkuja töötajate keskmine brutokuupalk on võrdlusperioodil mitte väiksem kui 70% sama ajavahemiku keskmisest brutokuupalgast paberi ja pabertoodete tootmise tegevusalal⁹;
- 3.4.2. pakkuja on leht- ja/või okaspuupaberipuitu ümber töötlev ettevõtja, kes väärindab puitu selliselt, et pakkuja Eestis asuvas tootmisüksuses valmiv toodang tõstab toorme väärtust ja kelle valmistatava toote elukaar vastab IPCC metoodikale M2 ning seeläbi aitab kaasa Eesti ja Euroopa Liidu kliimaeesmärkide saavutamisele, panustab keskkonna kaitsesse ning puidu kestlikku kasutamisse.
- 3.5. Küttepuidu müügil kestvuslepingute alusel peab pakkuja vastama mõlemale kvalifitseerimise lisanõudele:
- 3.5.1. pakkuja töötajate keskmine brutokuupalk on võrdlusperioodil mitte väiksem kui 60% sama ajavahemiku keskmisest brutokuupalgast puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise, v.a. mööbli tootmise tegevusalal¹⁰;
- 3.5.2. pakkuja on küttepuitu puitkütuste (halud, pellet, puitbrikett, puusüsi jmt) valmistamiseks või energia tootmiseks või muu toodangu (puitplaat, puidukeemia, jmt) valmistamiseks kasutatav ettevõtja, kes väärindab puitu selliselt, et pakkuja Eestis asuvas tootmisüksuses valmiv toodang tõstab toorme väärtust (muu kui puitkütuste või energia tootmiseks küttepuitu kasutava

⁷ Kvalifitseerub ettevõtja, kellega on varem sõlmitud lepingud, mille täitmisest pooled ei ole taganenud või enne kehtivuse tähtaja saabumist ühepoolset üles öelnud. Lepingust taganemise või üles ütlemise korral lähtutakse taganemise või üles ütlemise põhjusest.

⁸ Aluseks on Statistikaameti andmed puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise, v.a mööbel tegevusalal brutokuupalga kohta viimasel avaldatud aastal.

⁹ Aluseks on Statistikaameti andmed paberi ja pabertoodete tootmise tegevusalal brutokuupalga kohta viimasel avaldatud aastal.

¹⁰ Aluseks on Statistikaameti andmed puidutöötlemise ning puit- ja korktoodete tootmise, v.a mööbel tegevusalal brutokuupalga kohta viimasel avaldatud aastal

pakkuja valmistatava toote elukaar peab vastama IPCC metoodikale M2) või pakkuja Eestis asuvas tootmisüksuses energia tootmise tulemusena suureneb energia varustuskindlus ning pakkuja tootmine on üles ehitatud sellisel viisil, et see aitab kaasa Eesti ja Euroopa Liidu kliimaeesmärkide saavutamisele, panustab keskkonna kaitsesse ning puidu kestlikku kasutamisse.

3.6. Täiendavad kvalifitseerimise nõuded puidu müügiks uuele tootmisüksusele

3.6.1. Uus tootmisüksus esitab andmed punktis 3.2 nimetatud asjaolude kohta vastavalt uue tootmisüksuse taustale ja varasemale tegevusele.

3.6.2. Uus tootmisüksus esitab äriplaani, kus toob välja vähemalt järgmised asjaolud:

3.6.2.1. planeeritava uue tootmisüksuse tootmissuund ja -tehnoloogia, sh millist sortimenti, millise kvaliteediga puitu ja millises koguses on kavas kasutada ning millist sortimenti ja millises mahus vajaminevat puitu ja millises tarnekohas on soov RMK kaudu kestvuslepingu alusel osta;

3.6.2.2. plaanitava uue tootmisüksuse toodetes süsiniku sidumise maht, tootmisprotsessiga kaasnev hinnanguline aastane süsiniku heitmete maht ning kirjeldus uue tootmissuuna keskkonnamõjust, toodanguga loodavast lisandväärtusest ja seosest Eesti kliimaeesmärkide täitmisega. Nimetatud teave peab olema esitatud arvestusega, et pakkuja peab RMK-ga kestvuslepingu sõlmimise ajaks olema leht- ja/või okaspuupaberipuitu ümber töötlev ettevõtja, kes väärindab puitu selliselt, et tema Eestis asuvas tootmisüksuses valmiv toodang tõstab toorme väärtust, ja kelle valmistatava toote elukaar vastab IPCC metoodikale M2 ning seeläbi aitab kaasa Eesti ja Euroopa Liidu kliimaeesmärkide saavutamisele, panustab keskkonna kaitsesse ning puidu kestlikku kasutamisse;

3.6.2.3. uue tootmisüksuse rajamise etappide kirjeldus ja ajakava;

3.6.2.4. uue tootmisüksuse võimalik asukoht, töötajate vajadus, sh töötajate kogemus ja seotus uue tootmisüksusega;

3.6.2.5. uue tootmisüksuse toodangu kirjeldus, selle kasutusvaldkonnad, sihtturud ja peamised kliendigrupid ning klientide ja peamiste sihtturgudeni jõudmise viisid;

3.6.2.6. uue tootmisüksuse arendamise finantsplaan kuni tootmisüksuse valmimiseni ning esimese viie tegutsemise aasta finantsplaan ja selle elluviimise kava. Neile tuleb lisada andmed olemasolevate ja/või kavandatavate finantstagatiste, kapitali või muude finantseerimisallikate kohta. Finantsplaani tegemisel peab pakkuja arvestama, et tema töötajate keskmine brutokuupalk peab olema mitte väiksem kui 70% keskmisest brutokuupalgast paberi ja pabertoodete tootmise tegevusalal (aluseks on Statistikaameti andmed paberi ja pabertoodete tootmise tegevusalal brutokuupalga kohta viimasel avaldatud aastal).

3.6.3. Uus tootmisüksus esitab müügi korraldajale viimase nõudel täiendavaid dokumente ja andmeid punktis 3.6.2. nimetatud asjaolude kohta.

4. **Hakkpuidu müük**

- 4.1. Hakkpuidu¹¹ müügi üldpõhimõtted:
 - 4.1.1. RMK poolt toodetud hakkpuitu müüakse kasumlikult esmajärjekorras Eesti soojus- ja/või elektrienergia tootmisega tegelevatele ettevõtjatele.
 - 4.1.2. Hakkpuidu müügiks osaletakse kohalike energiatootjate korraldatavatel hangetel ning vajadusel viiakse läbi avalikke pakkumisi.
- 4.2. Hakkpuiduna müüakse seda osa metsamajandamisel saadavast energiapuidust¹², mida ei saa või ei ole mõistlik turustada ümarpuiduna.
- 4.3. Pakkuja peab vastama mõlemale kvalifitseerimise üldnõudele:
 - 4.3.1. RMK ees võetud ostukohustuste täitmine viimase kahe aasta jooksul¹³;
 - 4.3.2. asukohariigi ees maksuvõlgade ning RMK ees võlgnevuse puudumine.

5. Küttepuidu ja kasvava metsa raieõiguse müük eratarbijatele

- 5.1. Eratarbijatele müüakse kodumajapidamiste küttevajaduse rahuldamiseks väikeses koguses küttepuitu ja kasvava metsa raieõigust.
- 5.2. Vastu võetakse eratarbijate järgmisi ostusoove:
 - 5.2.1. 3-meetrise küttepuidu müügiks tarnekohtadesse, millele on tagatud ligipääs puiduveokitele täismassiga kuni 52 tonni. Aastas müüakse ühele eratarbijale kuni 50 m³ küttepuitu.
 - 5.2.2. kasvava metsa sanitaarraie ja trassiraie raieõiguse müügiks. Aastas müüakse ühele eratarbijale kasvava metsa raieõigust kuni 30 m³.
 - 5.2.3. raielankidelt raidmete isevarumise õiguse müügiks.

¹¹ Hakkpuit - puitsest biomassist (raidmed, tüvesed, võsa, kännud, ümarpuit) purustamise käigus toodetud peenestatud puistematerjal.

¹² Energiapuit – raidmed, tüvesed, võsa, kännud ja küttepuit.

¹³ Kvalifitseerub ettevõtja, kellega on varem sõlmitud lepingud, mille täitmisest pooled ei ole taganenud või enne kehtivuse tähtaja saabumist ühepoolset üles öelnud. Lepingust taganemise või üles ütlemise korral lähtutakse taganemise või üles ütlemise põhjusest.